

نومرو : ۱۳۸

اجتہاد

۹ کانون ثانی ۹۱۹

ادارہ خانہ

ایستانبول : چقال اوغلانده اجتهاد ٹہوی

« Idjiibat » Constantinople

اورہ بشجی منہ تأسیس

حریت فکریہ و انسانلغہ خادم

مؤسس : دوقنور عبداللہ ہجرت

مدیر مرخص : پیامی صفا

سینہ لک : ۲۵۰ غروش
آلتی آبلق : ۱۳۰ »

تلفون : ایستانبول ۸۶۵

نسخہ سی ۵ غروشدر .

«اجتهاد»، محکمه جزاده

بیر ملت نه قادر متمدن اولورسه اونسته حریت پرور اولور. حریت لک الک بویوک والک مقدس اولانی حریت وجدانیه در. حریت ک حدودی باشقالرینک حریتی در. حریت هیچ بیر کیسه نك زیانه اولمایارق، طبیی و غیر مرضی آمال و احتیاجات بشرک سربست استحصال و تأمیندن عبارت در.

بیر کره بوبره نسیب قبول اولوندوقدن صورکه حرا اولمانک آخرک حریت، تعریف ایتدیکنر صورتده، حریتنه دمایتکار اولماقله مساری اولدینی قولای. آکلاشیلر. شیمدی بیر ماقعک مشاهده و تحلیلنه کچلم:

بوندن بیر هفته اول «درسمات محکمه سی ایکنجی جزا دائره سنک مظنون دلملره مخصوص جلبنامه در» [۰] سرنامه معلولیه بر جلبنامه آلدیم. نومروسی ۹۴۲، تاریخ ۲۶ کانون اول ۱۹۱۸ در.

معین گونده [۲ کانون ثانی ۱۹۱۹ کونی ساعت ایکسند] محکمه حاضر بولوندم. محکمه هنوز ایشه باشلامادی دیدلر، فقط آکلاشیلان ساعت معیندن بیله داها اول باشلامش و محاکمه غیابی جریان ایتش که رئیس بک کمال نزاکتله، محاکمه نك غیاباً جریان ایتدیکنی سسوله دی. سبب جلب و موضوع محاکمه نه اولدینی آکلاماق ایستدم و اوراده حاضر بولونان دوستم آووقات حیدر رفعت بکک دلاتیله بونلره مطلع اولدم. ۱۳۲ نومرولو و ۲۸ تشرین ثانی ۱۹۱۸ تاریخلی «اجتهاد» مجموعه سنک «یاره و طوز» سرناملی مقاله سنده ارکان مقدسه اسلامیه حرمتسزاک ایتش اولدیغی آکلا تدیله محکوم عبارت لکنارلری چیزیش ایدی و شونلردی:

[*] جلبنامه سی در دینه ایدی دوغرو بیر عبارت اولوردی و توریکه لسانه آشنا اولدیغی آکلاشیلردی. ایکی سطر لک رسمی بیر یازیده نحو خطاسی بولونامش اولوردی.

«... ای تورک سنک و سنکله برابرهم دین لرکک یاره کز ایشه بودر، کمال شفقتدن تیره بهرک بویاره نك اوزرینه آوج طولوسی طوز باصاجنم بو طوز یاقار سه ده تعفن ایتدیرمز. سن بوقاقا ایله «جمیت اقوام» قبول اولونماز سین. «جمیت اقوام» بو عصرک قوم لری کیره بیلر. بو عصرک آدی «یکرمنجی عصر» در. سن اون دوردنچی عصرده یاشایور سین. یکرمنجی عصرده یاشامالی سین. دورت قادیننی بیر عائله طاسلاغیه، طائله مدینت و انسانیت کیره مز سین. اون ایکی ساعتک بش ساعتی، مولانا جلال الدین رومی حضر تارینک

سر زمین دم بهوا میکند
کوی عبادات خدا میکند

بیتله توصیف ایتدیکی بیر اشتغال رسمی ایچین صرف ایتمه کنیدیستی مجبور بولان بیر قوم بوزدهنیتله، بوقاقا ایله یکرمنجی عصرک کارزار سعی و اجتهادنده حائر موقع اولاماز. حقوقی بو آکلاشی، بوطرز تلقیسه و آئنده یالکنز فقه اولاراق «جمیت اقوام» کیره مز. «... ایشه نی و مجموعه نك مدیر مسئولی سلیمان توفیق بکی جزا محکمه سه چکن شیلر. بونیم اعتقاد در، صمیمی، متبایر، مقدس قناعتلرم در. بن مادام، که بونلری مصیب و حق بیلورم، بونلری سوتله مک، یازماق و بوقناعتلری قارئلریمده سرایت ایتدیرمه نی ایسته مک نیم ایچین بیر احتیاج، معنوی و عینی زمانده بیر حق در. فقط بو حق مدنی بیر حق در. و بویله حق لر آنجاق مدنی ملت لر طرفندن تقدیر اولونور. فقط بزم مدنی می یز، حتی کنیدیلرینی متمدن بیلنلر مزدن بک چوغمز حقیقه باشقا مدنی لر کیبی مدنی می یز؟ بوراسی بک زیاده شبهه کوتورور:

محاربه نك مبدأند ایدی، بیر اقشام، فاضل دوستم دو ققور علی حسین بکک خانه سنده بولونیوردق، یوسف

معامله‌دن و یا معامله سزاکدن داها بویوک دشمنك اولمازدی .
یا احمد بك ! مدنی مملکتلرده ، اکثریت غیرعالمه نك دوشونجه سینه
وتلقیسنه مخالف دوشونجه ده وتلقیده بولونانلری مملکتلرندن
قوغارلری ؟ دیدم و صوصدم .

شوراسیده بیر نقطه اخلاقی در ، که اوصیره ده
آغایف بك داها بك یکی تابعیت عثمانیه کسب ایتشدی
وبونك ایچین چوق چالشمشدی و بن بالذات ، اوزمان
تابعیت قلمی مدیری بولونان همشهرم و حیم عزت بك ،
شیدی اوقاف ناظری اولان عرت بك زنده توستده
بولوناراق ، ترویج استدعاسنه چالشمش و خایلی موفق
اولشدم . عینی ذات ، اوچ کونك عثمانی ، بی ، آلتی یوز
سنه لك عثمانی بی ، اجتهادندن ، قناعتی سربست اظهار
ایتدیکندن دولای عثمانی امپراطورلغنك طوبراغندن
چیقمايه « کافرستان » . التجا ایتیه دعوت ایدیوردی .
بوتازه عثمانی لر ، قادرک اولشلردی . چونکه تورک
یوردی ، تورک اوجانی اونلرک اثر ابداعی ایدی قفقاسیه
ممالک عثمانیه الحاق اولونیوردی . آغایف بك باکو والیسی
اولمايه حاضر لانیورکی ایدی . دیگر بیر نقطه اخلاقی : بونلردن
یری ایکی آی فاصله ايله اوروپايه ، (ستوقهولم) . کونده .
ریلیور بیرنجی دفعه سنده ملت لر قونفره سنده ، قفقاسیا تورک
ملتجیلکنی تمیل ایدیور ، ایکنجی دفعه سنده تورکیاده
موجود [؟] سوسیالیست لر فرقه سنك منلی اولیوردی .
بویله (مانکن) کی قولا لانیلان بو قفقاسیالی مسلمان
ایکی دفعه درس آموز و عبرت انکیزد . اساساً فاضل
و محترم اولان بوذات [بوذات آغایف بك اصلا دکل در]
اغفال و اضلال ایدیش و بیر آزده اغفال ایتش ،
اوروپالی لری : بیر آز اغفال ایتش دیمک در .

مقصوددن آیریلدم ظن ولونماسین : منورلرمزده ده

آجورابك ، شیروانلی محمد قولیف بك ، احمد آغایف بك [؟]
اوراده تصادفاً مجتمع بولونیوردق . بنم حراندیشانه
مقاله لرمدن بحث آچیلشمشدی . آغایف بك حاضر ونك
حضورنده عیناً شو سوزلری سويله دی : « لاکن سزده
اسلامیه تجاوز ایدیورسکنز ، مسلمانلری بکنمه یورسکنز ،
زده مسلمانانی بیلیرز ، زده مسلمانلک نقایصی ، وعصر
وزمان ایله اویوشمایان احکامنی طابیرز . فقط بونلری
سويله مک ، یازماق حقکر دکل در . اگر سز مسلمانلردن
و مسلمانلقدن ممنون دکله سکنز ، بورادن چیقوب کیدرسکنز ! »

آلته خط دقت چکدیکم شو صوک سوزلری ایشیدیر
ایشیمز قارشیمده ، (به ترسبورخ) دارالفنونده تحصیل
کورمش (پاریس) ده سنه لرله قالاراق ، (به تره ستره نان)
کی بویوک بیر آدامک حلقه تدریسنده بولونمش اولان
بیر قاره باغلی احمد آغایف ، بیر مسلم متمدن آغایف
بولوندیغنه ایسانامادم ؛ یوسف آتجورا بك بوخام آدامک
خام سوزی قارشیسنده بیر لحظه متحیر قالدیقدن صوکره
« سزه بیر شی سويله می بن شونی بیایرم که اگر عبدالله جودت
و (اجتهاد) اولماسه یدی صوک بیر قاج سنه دن بری سربست
سربست اجرا ایتدیکمز مناقشه لرده بولونمايه ، دینی مسائله
دائر مناقشه لرده بولونمايه هیچ بیر مز شیمدی امکان
وجسارت بولامازدق » دیدی .

بن ؛ اگر مسلمانلک و مسلمانلرک خصمی اولسه یدم
بنم ایچین یا بیلا جاق بیر شی اولوردی : اوچورومه ، انقراضه ،
محوه ، ذلته ، اسارت ، تفسخه دوغرو قوشان مسلمانلره
و مسلمانلره لاقید سیرجی اولماق . مسلمانلره بویله بیر

[؟] (به ترسبورخ) اسمنك (به تروغراد) . تحویل
ایدیش اولماسه جواب اولاق ارزده « آغایف ، آغا اوغلو » نه
محول ایتندی .

محشر مقدرات

- عباده جودت بکه -

بوتون دنیا ایشلری کبی علم عمنک ده موازنه سی بوزولدی، هله اجتماعیات، اخلاقیات ساحه لرنده قاصیرغله، طفیونلر قوبدی؛ کولکشمش قناعتلریله مرسای شکونندن فیلا یور، فکر بشر هپ باصلی زنجیرلری قوبارمغه عزم ایتیش؛ فن هاله سی آلتنده باریتان نظریه لر، اوایل دیزلی عظمی یالانلار افلاسه محکوم، طبیعت حوضه سننده کی مشاهده وادیسندن بشقه هیچ بریده امنیت قالمادی، بوشدتی جریان هرشیئی اومیت مجرایه سور وکله مک ایستیور، فقط آرزو کافی می؛ نتیجه امله موافق چیقاجقمی؟ اصل ایش بو سئواللارک طوغری جوابلارنده در

فکریات عالمده قوپان قیامتک روشی، سرعتی مدهش، بوانقلاب دکل عادتاً براختلال روحیات، واقعه اختلال تکاملات (اس) ی (جهر فعالی) ایسه ده باشلانفجده آلدینی (قوة ابتدائیة) نک شدتدن اورکمه مک دکل ... بو علمی، ذهنی فورانلرک مشترک هویتیه دقت ایدنلر یالکیز اساسلی بررنک. برطیف امید سجه بیلورلر، اوده مشکوک برنسیدیلردن نفرت؛ حقه، نوره هیچ برمانعه طانیقمسزین دوغریدن دوغری به یورومک وقاچشمق ... امل مبجل، هدف عالی ... یالکیز اوت یالکیز مقصده وصول ایچون قطع اولنه جق یوللر هنوز بک اوزون، مجهول، قراکلی ...

جهانلر دویره درک تعقیب ایدیلن بو کیدیشک نهایتده برحوضه اعتدال تصور ایتمه یکر ... یانور یا افلاس

عظملر حزمده ده «حریت» فکرینک ناصل تلقی وفهم اولوندینفی کویسترمه به مجبورم. بزم، حوصله حزیتمز بوقادار طاردرد. بو حوصله دن داناً و تواناً بیرمولود ظهوری محتمل دکل در. دورت قادیسلی بیر عائله طاسلاغی ایله عائله مدنیته کیربله مز. ثبوت ایکی کون اول (مطبوعات عثمانیه) قونفره سننده سوبله دیکم وجهله، بوکون (آمریکا) طورراغنه، قبول اولونایلمک ایچین بیر آسیالی، بیر شرقی بیزدن زیاده قادیخی اولمادیغنه اولمایا جاغنه تأمینات ویرمه به محبور در. بوتومینائی ویرمه دیکجه واپوردن چیقار یلماز. کلدیکی یرده ترس دوئمیه به مجبور در. نامتناهی دفعه لر، (اجتهاد) جزا محکمه سننه چکیله بیلیر، فقط قناعت می صارصماق کیمسه نک النده دکل در. هر جزانک هر عقوبتک اوکنده دبیجه جکمز، (غالیله) نک صوک سوزی در:

«مع هذا حرکت ایدن ارض در!»

۴ کانون ثانی ۱۹۱۹ اجتهاد نوری

در قنور عبدالله هودت

کونشجه اولوم

چیچک آچاق، میوه ویرمک، قوت اولماق، قوت اولماق ایشته سنک سلطنتک ... ای عمرمک آغاجی؛ بو آچیلماق، بو صاچیلماق کونشجه بیر اولمکدر، نه یوکسکدر بودوشمه لر! نه طائیلدر بو آجی!

در قنور عبدالله هودت